

hidtidige system dødt og uenigheden vil i det nye system betyde udvikling af to forskellige systemer. KTAS vælger et IBM-koncept, mens JTAS vælger Tandem. Der hyres så et 3. firma (iøvvr. fransk) til at få de to systemer til at snakke sammen.

Måske havde det været en idé fra starten af teledatas indførsel, at vælge et fransk eller andet udenlandsk system i en lettere tilpasset udgave og i stedet have brugt ressourcerne på indholdet. Mediekommissionens overvågning af teledataforsøget skræmte ganske vist en del af de kommercielle informationsleverandører, men f.eks. ville systemet også senere have været tiltrækkende for dem, hvis en række nyttige informationer var indlagt. Det dansk udviklede teledatasystem var i starten teknisk avanceret i europæisk målestok, men det har ikke været tilstrækkeligt til at give systemet gennemslagskraft.

Resultatet er foreløbig at store informationsstrømme foregår i lukkede cirkler (selv om naturligvis ikke alle skal være offentlig tilgængelige), og at der ikke eksisterer systemer, der f.eks. kan gavne brede og evt. geografisk isolerede grupper/virksomhedstyper i samfundet.

Noter:

- (1) Se herom i notat fra projekt TELUS: Dansk og fransk kabelpolitik: To forskellige udviklingsveje, november 85.
- (2) Steen Hildebrandt og Sigurd Bennike: Hvordan gik Teledataforsøget?, De danske Teleadministrationer 1984.
- (3) Det betyder til gengæld, at en anden væsentlig problematik omkring teledata og andre nye informationsmedier ikke behandles her, nemlig spørgsmålet om, at kun de i forvejen "informationsstærke" grupper i samfundet har glæde af systemet. Denne problematik vil blive taget op i forbindelse med projekt-Telus' analyse af lokalsamfundskonsekvenser af telematiksystemer i uddannelses- og sundhedssektoren.
- (4) Business Week, 20. jan. 86, s. 62.
- (5) Vurdering af H.P. Gassman, OECD, Paris, i interview til projekt TELUS, oktober 1985.

Jørgen Andreasen er adjunkt ved Institut for samfundsfag på Danmarks Tekniske Højskole

Hybridnettet er på vej - stadigvæk

STATUS OVER ETABLERINGEN AF ET DANSK HYBRIDNET

Af Ole Prehn

Et nyt kloaksystem tager form

En ofte gentaget vits om det danske hybridnet - vistnok i første omgang formuleret af en repræsentant for Jydsk Telefon A/S - lyder, at man kan sammenligne hybridnettet med kloaksystemet, i hybridnettet løber affaldet blot den anden vej.

Hvordan man nu end vil vurdere det store udbud af fjernsyn, som bl.a. hybridnettet skal være med til at fremme, ligger der endnu en pointe i vittigheden, nemlig at hybridnettet er et envejstransport-system til de private husholdninger. Og det hybridnettet tilbyder er fjernsyns- og radioprogrammer.

I de diskussioner, som ledte op til den endelige vedtagelse af etableringen af hybridnettet, har det imidlertid for mange været afgørende at pege på, at hybridnettet skulle være andet og mere end et simpelt (omend teknisk avanceret) transportsystem. Det har i den forbindelse oftest været pointeret, at hybridnettet skulle skabe mulighed for tilbud om bredbåndstjenester til erhvervslivet og de offentlige institutioner, som man ellers kun meget vanskeligt vil kunne tilbyde. For mange har dette argument antagelig været for en positiv indstilling til hybridnet-planerne. I dag er det imidlertid klart for enhver, at denne argumentation ikke læn-

gere er gældende - og ikke, så længe hybridnettet har været på dagsordenen, har været det overhovedet. Den følgende status over hybridnetplanens realisering koncentrerer sig derfor i det store og hele udelukkende om det, hybridnettet faktisk handler om: Transport af tv og radio til fællesantenneanlæg.

Hybridnettets vej mod politisk beslutning

Hybridnettets etablering blev besluttet af folketinget i maj 1985 (1). Forud for denne beslutning var gået flere års diskussioner og overvejelser, som er skildret i Anne Lund og Frands Mortensens: "Spillet om bredbåndsnettet" (2), og detaljerne i dette forløb skal derfor ikke gentages her.

Det er tilstrækkeligt at slå fast, at hybridnetkonceptet blev undfanget i telefonselskaberne som en taktisk løsning på ønskerne om at kombinere moderniseringen af telefonnettet med en markedsudvidelse i form af transport af tv-programmer fra nabolandene og fra direkte sendende tv-satelitter (i det følgende DBS-satelitter).

Tankerne herom blev offentliggjort i en rapport fra de samvirkende telefonselskabers udvalg vedrørende fællesantenneanlæg (3) i marts 1982. Men allerede inden da var der gjort forsøg på at rejse en debat om nødvendigheden af at etablere et avanceret kabelsystem i Danmark fra det dengang nystiftede Studieselskab for masse- og fjernkommunikation, Danmedia. I rapporten Elementer til en kommunikationspolitik fra maj 1980 introduceres tankerne om et landsdækkende bredbåndsnet. Dette kan synes tidligt i forhold til det senere beslutningsforløb, men var for det første helt i tråd med den internationale diskussion (4) og for det andet sad telefonselskaberne i Danmedia.

De to nævnte rapporter (begge hvad man kan kalde partsinteressebetonede) blev væsentlige i Mediekommisionens arbejde med kabelproblematikken. Og det blev netop Mediekommisionen, som skulle komme til at lægge navn til hybridnettet, idet kommissionen i sin betænkning om kabelproblematikken og fremførelse af udenlandsk fjernsyn (5), anbefalede etableringen af hybridnettet som foreslået af telefonselskaberne.

Regeringen tog hurtigt dette synspunkt til sig. Få måneder efter at kommissionen havde afleveret sin betænkning, anbefalede regeringen, at man tog skridt til at realisere planen hurtigst muligt, idet man henviste til, at det hastede, hvis dansk elektronikindustri skulle komme i en international førerstilling. Det blev samtidig fra flere sider fremhævet, at hybridnettets etablering hastede også af hensyn til erhvervslivet generelt, fordi det ville kunne tilbyde tjenester, som ville være afgørende for dansk erhvervslivs fortsatte konkurrenceevne.

Denne synsvinkel på hybridnettets berettigelse hentede man både fra Danmedia og Mediekommissionen, som begge betonedede de industri- og erhvervspolitiske interesser i nettet, dog uden at forsøge sig med at godtgøre disse. Hvad der imidlertid reelt fik hybridnettet til at haste, hvis man ville have det, var den fælles beslutning mellem de europæiske teleadministrationer om at leje satellit-kanaler på kommunikationssatellitterne (som var tiltænkt teletransmission) ud til distribution af tv. Da teleselskaberne just har eneret på at nedtage disse kanaler, havde man her en vare, som hybridnettet alene kunne tilbyde befolkningen. Men nedtagningsmonopolets politiske overlevelsesmulighed afhang naturligvis af, om hybridnettet i et vist omfang kunne være etableret inden det store udbud var en realitet. Var nettet ikke etableret, kunne det blive svært at hævde monopolet, og faldt dette, kunne det senere blive umuligt at sælge hybridnettet.

I dag er der 20 tv-kanaler til rådighed fra kommunikationssatellitterne, hybridnettet er ikke etableret og monopolet er i det store og hele opretholdt - så det haster stadigvæk.

Hybridnettet er tv-distribution

Som sagt blev hybridnettet vedtaget af folketinget i maj 1985. I den såkaldte aftale om hybridnettet (6) findes en nærmere præcisering af proceduren for nettets etablering, idet man indledningsvis slår fast, at hybridnettet på længere sigt skaber mulighed for etablering af et landsdækkende bredbåndsnet. Dette er en sand-

hed med modifikationer, idet et sådant bredbåndsnet alligevel vil kunne etableres - og allerede er godt igang med at blive det.

Baggrunden herfor er moderniseringen af telenettet. Denne modernisering omfatter anlæg af nye digitale centraler og en gradvis digitalisering af telenettet samt i et vist omfang anvendelse af lysledere. Det er specielt lyslederne, den offentlige diskussion og de politiske beslutninger har fokuseret på, mens imidlertid digitaliseringen er mindst lige så afgørende. I kraft af digitaliseringen øges nemlig kapaciteten på de "gammeldags" telefonledninger i et sådant omfang, at telenettet efterhånden vil kunne rumme de fleste af de såkaldte bredbåndstjenester, som man har ment at skulle bruge hybridnettet til at skabe mulighed for.

Denne modernisering af telenettet følger de internationale aftaler om det såkaldte ISDN-koncept (ISDN = Integrated Services Digital Network). Disse aftaler har længe været kendt (4), men man leder forgæves efter dem i mediekommissionens arbejder, mens de med al ønskelig tydelighed har været tilstillet folketinget i forbindelse med dets udvalgsarbejde om hybridnettet. I forbindelse med dette arbejde fremgår det bl.a. hvordan selv videotelefoni og to-vejs video iøvrigt op til et vist kvalitetsniveau vil kunne tilbydes i det telenet, som er under modernisering. Hertil kommer at andre tjenester, som har været nævnt, fx. såkaldt højhastigheds-data-transmission, i dag betragtes som en hyldevare, som teleselskaberne ifølge deres koncessionsmæssige forpligtelser skal levere til dem, som måtte ønske dem. Tilbage står derfor hybridnettet som alene et distributionsnet for fjernsyns- og radioprogrammer.

Hybridnettets struktur

Hybridnettet er blot en eufemisme for bastard. Om bastard i denne forbindelse er udtryk for en optimerende forædling eller det modsatte, må vi lade fremtiden om at vise os. Imidlertid må det slås fast, at hybridnettet udgør en teknisk krydsning mellem gammel og ny teknik og en strukturel mellem de offentlige televæsener og de oftest private fællesantenreanlæg.

Hovedprincippet i hybridnettet er, at teleselskaberne nedtager og videretransporterer radio- og tv-signaler frem til fællesantenneanlæg, som mod betaling distribuerer dem til abonnenterne. Hybridnettet er strukturelt og administrativt opdelt i 3 såkaldte lag.

Lag 1 administreres af P&T, og det er her man nedtager nabolandes og satellitters programmer og fremfører dem til såkaldte termineringspunkter.

Lag II administreres af telefonselskaberne. Dette lag, som består af lysledere, går fra termineringspunkterne og frem til de enkelte centraler.

Lag III består af to undernet: FN1 og FN2. FN1-nettet fremfører programmerne fra centralerne til såkaldte hovedfordelere. Hovedfordelerne placeres således, at alle områder med over 250 husstande kan nås af hybridnettet, hvis der ellers er et tilstrækkeligt stort ønske hos forbrugerne om at blive tilsluttet. Som udgangspunkt kræves det, at 30% erklærer sig interesserede i tilslutning. Som grundlag for beregning af udgifterne for tilslutning for den enkelte abonnent regnes der med, at tilslutningen stiger til 60% inden for 6 år. FN1 nettet består af lysledere og drives af telefonselskaberne.

FN2-nettet er strækningen fra hovedfordeleren og frem til det enkelte fællesantenneanlæg. FN2-nettet kan enten drives af telefonselskaberne eller andre, idet dette kan etableres på lige fod med de egentlige fællesantenneanlæg. Det kan således fx. ejes af kommunen eller et fællesantenneanlæg. Den eneste modifikation er, at telefonselskaberne har retten til dette net ved etableringen eller eventuelt senere, i det omfang nettet skal anvendes til andet end tv- og radiodistribution.

Den sidste del af hybridnettet udgøres så af fællesantenneanlægene, som kan ejes af antenneforeninger, kommuner eller telefonselskaber.

Denne struktur er grundlaget for fastsættelsen af priser for tilslutning til nettet og får den procedure, som skal følges i forbindelse med etableringen i de enkelte lokalområder.

Etableringen af hybridnettet

De nærmere bestemmelser vedrørende prisberegninger og procedurerne for etableringen af hybridnettet er fastlagt i henholdsvis et cirkulære og en bekendtgørelse (7), som trådte i kraft medio november 1985. I bekendtgørelsen beskrives strukturen i nettet som beskrevet ovenfor, ligesom det præciseres, at de berørte kommuner skal inddrages i den detaljerede planlægning af nettet.

Takstberegningen, som generelt forudsættes at hvile i sig selv - den skal altså udgøre et selvstændigt regnskabsområde og ikke indgå i telefonselskabernes almindelige regnskab - skal ifølge bekendtgørelsen foretages således, at fællesantenneanlæggene betaler en grundtakst, som dækker udgifterne til fremføring i lag I og II. Denne grundtakst skal være ens for hele det pågældende telefonselskabs koncessionsområde. Der kan dog ydes rabat til fx. meget store antenneanlæg.

Hertil skal der betales en lokalafgift, som dækker fremføringen i lag III's FN1-net, hvortil endelig kommer betaling for transporten i FN2-nettet. Begge disse sidstnævnte afgifter vil være variable afhængig af lokale forhold. Også her er der dog mulighed for takstudligninger bl.a. ved kommunernes mellemkomst. Etableringen af hybridnettet foregår nu således, at telefonselskaberne er forpligtet på at forelægge en såkaldt signalfordelingsplan for hver enkelt kommune. Disse planer kan vedrøre dele af eller hele kommunen. Efter forhandlinger med kommunen sendes planen til ministeriet for offentlige arbejder, som godkender eller modificerer planen efter endnu en gang at have hørt den enkelte kommune.

Kommunernes rolle i denne procedure er specielt koncentreret om placeringen og antallet af hovedfordelere; det vil sige den lokale netstruktur (det såkaldte fordelingsnet). Kommunen kan eventuelt foreslå ændringer i udkastet eller foreslå flere fordelingspunkter for at give større mulighed for tilslutning. Telefonselskaberne er forpligtet til at lave en fordelingsplan, som i princippet omfatter alle områder med mere end 250 husstande, men kommunerne kan jo ønske sig en endnu mere differentieret struktur,

men må i et sådant tilfælde selv afholde de ekstra udgifter eller lade de berørte fællesantenneanlæg gøre det. Og i alle tilfælde realiseres planerne kun, hvis der er den fornødne forhåndstilslutning, der som sagt udgør 30% af husholdningerne inden for hver enkelt hovedfordelers dækningsområde.

Proceduren er derfor kort repeteret, at telefonselskaberne præsenterer deres planer for de enkelte kommunale områder. Herefter kan kommunalbestyrelserne vurdere, om man ønsker ændringer i disse planer. Og endelig er det hele afhængigt af, om de enkelte fællesantenneanlæg ønsker at tilslutte sig hybridnettets. I hvilket omfang de er dette, ved man ikke noget om endnu, og de få undersøgelser, der er foretaget vedrørende den eventuelle efterspørgsel, er af en sådan karakter, at de ikke giver noget grundlag for en sikker vurdering. Telefonselskaberne skal derfor i den kommende tid markedsføre hybridnettets i lokalområderne, og man vil derfor i løbet af 1986 opleve afholdelsen af utallige møder, udsendelsen af farvestrålende brochurer og indrykning af store dagbladeannoncer, som reklamerer for hybridnettets udbud af fjernsyn.

Hybridnettets er fra de store visioners æter kommet ned på jorden. Spørgsmålet er nu, om det også kommer i jorden. Og i den forbindelse er såvel priser som udbuddet afgørende.

Hvad kan man få på hybridnettets?

Hybridnettets er i første omgang dimensioneret til at kunne tilbyde 24 tv-kanaler - et antal som senere kan udvides. Som refereret nedenfor vil disse 24 kanaler ikke i første omgang blive fyldt med programmer, idet telefonselskaberne tilsyneladende vil føre sig lidt forsigtigt frem med et mindre programudbud.

Denne forsigtige kurs skyldes bl.a., at det har vist sig mere vanskeligt end forudset at få kontrakter med de forskellige programleverandører, men har givet også baggrund i det forhold, at langt de fleste antenneanlæg kun kan tage 8 kanaler. Kun anlæg oprettet efter 1978 har umiddelbart større kapacitet - i de fleste tilfæl-

de vil de kunne rumme 18 kanaler. Skal kanalantallet øges, kræver det en ofte relativt kostbar modernisering af anlæggene. Det skønnes, at omkring 90% af de godt 1 million tilslutningsmuligheder på Danmarks godt 8000 antenneanlæg kun har adgang til 8 kanaler. Det virkelige kapacitetsproblem ligger derfor på fællesantenneanlæggene, men også hybridnettet har kapacitetsproblemer, idet udbuddet af programmer i dag allerede overskrider hovednettets kanalantal. Hvad der skal tilbydes i hybridnettet er alene op til efterspørgslen, og det er de enkelte telefonselskaber, der afgør, hvad man vil tilbyde.

Der er således ikke, i lovgivningen med tilhørende cirkulære og bekendtgørelse, nogen såkaldt mindretals-sikring. Udbuddet vil alene være styret af markedet. Ser vi først på de eksisterende programudbud, som det tegner sig i dag og et par år frem tegner der sig følgende billede:

1. Kommunikationssatellitterne

Kommunikationssatellitterne tilbyder i dag omkring 20 tv-programmer. Kommunikationssatellitterne drives af det europæiske satellitsamarbejde EUTELSAT samt af det internationale satellitagentur INTELSAT. Der er yderligere planlagt opsendelse af en kommunikationssatellit fra Luxemburg. Prognoserne for selve satellitkapaciteten siger, at der i de kommende år vil være en ganske betydelig kapacitet på kommunikationssatellitterne, som udbydes på et relativt frit marked. Ethvert selskab har i princippet mulighed for, gennem de nationale teleselskaber, at leje en satellitkanal til programdistribution. Denne politik, som er en følge af den omtalte 1982-beslutning, minder ganske meget om den dereguleringspolitik, man indførte i USA i 1975 under navnet "open skies". I USA har denne politik betydet, at man i dag har et udbud på omkring 60 satellit-tv-kanaler. I Europa er der som sagt mulighed for i øjeblikket at nedtage 20 kanaler fra kommunikationssatellitterne. Disse programmer er følgende:

1. Sky Channel (engelsksproget, underholdning, film og sport)
2. Music Box (engelsksproget, musikvideoer)
3. SAT-1 (tysksproget, nyheder, underholdning etc.)
4. 3-SAT (tysksproget primært underholdning)

5. TV-5 (fransksproget, underholdning m.v.)
6. New World Channel (engelsksproget, religiøse programmer)
7. FilmNet (film, underholdning. Tekstet betalingskanal)
8. Europa (forskellige europæiske sprog med programmer fra forskellige nationale radiofonier)
9. RAI (den italienske kanal 1)
10. Teleclub (tysksproget betalingskanal med film)
11. RTL-Plus (tysksproget underholdning og nyheder)
12. World Public News (engelsksproget, nyheder)
13. Premiere (engelsksproget underholdning of film)
14. Mirror Vision (engelsksproget betalingskanal med film)
15. Childrens Channel (engelsksproget underholdning og film)
16. Screen Sport (engelsksprogede sportsudsendelser)
17. Lifestyle Channel (engelsksprogede udsendelser om madlavning, mode o.l.)
18. Super Channel (underholdning og nyheder fra BBC og de britiske kommercielle stationer)
19. CNN (engelsksproget nyhedsformidling)
20. European Business News (engelsksproget, finans- og erhvervsnyheder)

2. DBS-satellitterne og nabolands-tv

Ud over dette udbud af kanaler fra kommunikationssatellitter, som allerede er på markedet eller vil komme det i løbet af 1986, bliver det i løbet af et til to år muligt at nedtage 7-8 programmer fra DBS-satellitter opsendt af Vesttyskland, Frankrig og de skandinaviske lande. Disse satellitter har alle lov til at nedtage, og de er derfor ikke omfattet af hybridnettets monopol.

Det er imidlertid nabolandenes tv-kanaler, i det omfang de ikke kan nedtages på stedet. Transport af fx. vesttysk tv til vest- og nordjylland har hybridnettets monopol på. Det samme gælder den planlagte fremføring af BBC-1 og BBC-2, som tænkes at indgå i hybridnettets tilbud.

Det store valg

I alt vil der altså inden for et par år være et tv-udbud på mindst 35 kanaler, og nye kan jo nå at komme til med det stigende udbud af kapacitet på satellitterne. Dette udbud overstiger altså, hvad

hybridnettet kan tilbyde og i høj grad, hvad de enkelte antenneanlæg har plads til. Der må vælges. I første omgang foretages dette valg som sagt af telefonselskaberne ud fra deres fornemmelser af, hvad der kan sælges til antenneforeningerne. På nuværende tidspunkt er det usikkert, hvad dette udbud kommer til at bestå af.

Hos KTAS planlægger man at introducere en programpakke på op til 18 kanaler, som jo er den umiddelbare overgrænse på moderne fællesantenneanlæg. Programudbuddet vil indeholde danske kanaler (nationale, regionale og lokale), nabolandenes tv (Vesttyskland, Sverige og de engelske BBC-programmer) samt en række satellitprogrammer.

Hos Jydsk Telefon regner man tilsvarende med at tilbyde op til 18 kanaler, hvoraf en del vil være satellitkanaler. Hos Fyns Kommunale Telefonselskab tilbydes antagelig i første omgang ca. 10 programmer med mulighed for at supplere med programpakker på hver 4 kanaler. Det er for tidligt på nuværende tidspunkt at sige noget om, hvilke satellitprogrammer telefonselskaberne vil kunne tilbyde, men der har været ført forhandlinger med bl.a. Sky Channel, Music Box, Europa, TV-5 og Super Channel.

Prismæssigt udbydes det nævnte kanalantal som pakker, man får for grundbeløbet. Der vil være mulighed for prismoderation, hvis man på de enkelte anlæg kun har plads til at aftage en mindre del af de tilbudte kanaler. På længere sigt tilbydes programpakker, som der skal betales ekstra for. Sådanne pakker vil bl.a. kunne omfatte de egentlige betalingskanaler.

Men som sagt: Programudbuddet flyder i øjeblikket, og først i løbet af 1986 bliver det klart, hvad man vil kunne tilbyde på hybridnettet.

Og hvad kommer det til at koste?

Som det er nævnt ovenfor vil de samlede udgifter i forbindelse med tilslutning til hybridnettet være afhængige af de variable

lokale afgifter. Hertil kommer de udgifter, der vil være forbundet med en eventuel modernisering af de enkelte fællesantenneanlæg. Det er derfor ikke muligt helt nøjagtigt at sige, hvad de samlede udgifter vil blive. Det vil være afhængigt af, hvor man bor i forhold til hovedfordelere, antenneanlæggets beskaffenhed og det antal kanaler, man ønsker at modtage.

Et par priseksempler kan dog illustrere udgifternes størrelsesorden. Tager man en husholdning i bymæssig bebyggelse, hvor de variable takster vil være mindst, kan man opstille følgende regnestykke:

Byområde

<u>Takstområde</u>	<u>Kroner pr. måned</u>
Grundtakst	30
FN-2-net	5
Fællesantenneanlæg	30 - 100 (1)
Ophavsret (2)	10
Eventuelt betalings-tv (3)	200
	<hr/>
	275 - 375

- 1): Afhængig af eventuelle moderniseringsudgifter.
- 2): Ifølge den nye lov om ophavsret, skal der betales for fremmede tv-kanaler. Udgiften er her anslået, idet endelige aftaler ikke foreligger.
- 3): Udgifterne til betalingskanaler er anslået ud fra erfaringer fra bl.a. USA og England.

Bor man på landet, vil en række af taksterne øges, således at udgifterne her vil svinge mellem 120 til 400 kr. om måneden. Disse eksempler skal naturligvis tages med forbehold. De er udregnet på baggrund af telefonselskabernes foreløbige skøn over udgifterne, og man skal være opmærksom på, at prisudligningsaftaler vil kunne påvirke udgifternes størrelse.

Det har i diskussionen fra en række antenneforeningers side været anført, at det ville være billigere, om de selv nedtog satellitprogrammerne fra egne parabolantenner. For store anlægs vedkommende er dette rigtigt, ligesom priserne på parabolantenner er faldende, hvilket betyder, at flere og flere anlæg vil kunne se

en prismæssig fordel i egen nedtagning. Det må imidlertid slås fast, at nedtagning af kommunikationssatellitterne fortsat er forbeholdt teleselskaberne, ligesom fremføring af nabolandenes tv-kanaler er det.

De antenneanlæg, som ikke ønsker tilslutning til hybridnettet, vil derfor være henvist til at nedtage de nabolands-programmer, som umiddelbart er tilgængelige i området sammen med programmerne fra DBS-satellitterne. Det må i den forbindelse tilføjes, at DBS-markedet er ganske usikkert. Alle de planlagte DBS-satellitter er såkaldt præoperationelle, og det er ikke afgjort, hvorvidt de pågældende lande rent faktisk vil etablere dem som permanente systemer. Overvejelserne heromkring har bl.a. at gøre med de enkelte landes kabelplaner, hvis realisering i lighed med de danske vil være afhængige af, at man kan tilbyde programmer, der ikke er muligt at få ved egen nedtagning. At satse på DBS-satellitter vil derfor være at hæmme kabeludbygningen. Dette forhold spiller f.eks. en stor rolle i den vesttyske diskussion (8).

Kommer hybridnettet?

Ud fra ovenstående korte redegørelse fremgår det, at den danske hybridnetplan har mange problemer - ikke mindst set i lyset af, at man efterhånden er sent ude, og at mange fællesantenneanlæg er endog meget skeptiske i forhold til en eventuel tilslutning. Priserne spiller ind i denne forbindelse, men også en mere politisk betonet modstand mod etableringen af et "nyt monopol" har været gjort gældende. Endelig er det fremhævet, at med 2-3 nabolandskanaler og 7-8 DBS-kanaler sammen med to nationale danske tv-kanaler og eventuelle regionale og lokale sendere vil man få adgang til rigelige mængder af tv. I de fleste anlæg endog mere, end man har plads til.

Ikke desto mindre skal hver eneste kommune i løbet af de kommende år sammen med antenneforeningerne tage stilling til, hvorvidt man ønsker hybridnettet etableret inden for de enkelte lokalområder. Da hybridnettet alene etableres ud fra markedsmæssige overvejelser, er det ikke usandsynligt, at etableringen vil komme til at

foregå meget sporadisk og pletvist. Herved er man langt fra de store visioner om starten på et nationalt bredbåndsnet. Man kan så i den forbindelse trøste sig med, at det kommer alligevel i det omfang, der viser sig behov for det. Hybridnettet kan derfor vise sig at blive en klods om benet på de telefonselskaber, som har promoveret nettet som noget andet end det, det er, nemlig et stort, nationalt fællesantenneanlæg (9).

Henvisninger

- 1: Lov nr. 276 af 6. juni 1985 (ændring af lov nr. 421 af 15. juni 1973 om radio- og fjernsynsvirksomhed.
- 2: In: Lund et al. (red.): Televisioner, Fremtidens mediesamfund. Teknisk Forlag, København 1983.
- 3: De samvirkende telefonselskaber. Udvalget vedrørende fællesantenneanlæg: Bredbåndsnet, Telenet, Fællesantennenet. Marts 1982.
- 4: Ole Prehn: "Perspektiver for en kommunikationspolitik". In: Massekultur & Medier 1/1981.
- 5: Betænkning om kabelproblematikken og fremførelse af udenlandsk fjernsyn. Mediekommissionens betænkning nr. 4. Betænkning nr. 974. København 1983.
- 6: Folketingsbeslutning om etablering af et hybridnet. Vedtaget af folketinget den 26. februar 1985.
- 7: Bekendtgørelse om etablering af et hybridnet og om betalingen for programforsyning fra televirksomhedernes del af hybridnettet. Ministeriet for offentlige arbejders bekendtgørelse nr. 472 af 10. november 1985. Cirkulære om hybridnettet. Ministeriet for offentlige arbejders cirkulære af 10. november 1985.
- 8: Cf. Ole Prehn: Over kablerne - neden satellitterne. Aalborg Universitetsforlag, Aalborg 1985. (p. 135 ff).
- 9: For en debatterende fremstilling af problemer og muligheder i forbindelse med etablering af hybridnettet cf. Jørgen Poulsen og Ole Prehn: Hybridnet, satellit-tv og kulturpolitik. Forlaget kommuneinformation. København 1986.

Ole Prehn er lektor ved Institut for kommunikation ved Aalborg Universitetscenter